

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
1837-1937

1824

- Ιδρύεται η Ιόνιος Ακαδημία στην Κέρκυρα.

1828

- Ιδρύεται το Κεντρικό Πολεμικό Σχολείο στο Ναύπλιο από τον Κυβερνήτη Ι. Καποδίστρια.

1829

- Ιδρύεται το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και το Ορφανοτροφείο στην Αίγινα, καθώς και η Γεωργική Σχολή της Τίρυνθας.

1832

- Θεσμοθετείται η Δημόσια Βιβλιοθήκη στην Αίγινα.

1833

- Ιανουάριος: Άφιξη του Όθωνα και των μελών της Αντιβασιλείας στο Ναύπλιο.
- Απρίλιος: Οργανώνεται η διοικητική δομή της χώρας και συστήνεται «η επί των Εκκλησιαστικών και της Δημοσίου Εκπαιδεύσεως Γραμματεία της Επικρατείας» (υπουργείο Παιδείας), στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει η ίδρυση πανεπιστημίου.

1834

- Μάιος: Ιδρύεται το Ιατροσυνέδριο.
- Με διάταγμα της Αντιβασιλείας, η πρωτεύουσα της χώρας μεταφέρεται από το Ναύπλιο στην Αθήνα.
- Η Δημόσια Βιβλιοθήκη μεταφέρεται από την Αίγινα στην Αθήνα. Ιδρύεται το Στρατιωτικό Νοσοκομείο στην περιοχή Μακρυγιάννη, το Νομισματικό Μουσείο και η Πολυτεχνική Συλλογή, πρόδρομος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Δύο χρόνια αργότερα μετονομάζεται σε Βασιλικό Σχολείο των Τεχνών. Το Κεντρικό Πολεμικό Σχολείο μετονομάζεται σε Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων και μεταφέρεται από το Ναύπλιο στην Αίγινα. Το 1837 μεταφέρεται στον Πειραιά.

1835

- Μάιος: Συστήνεται θεωρητικό και πρακτικό διδασκαλικό κατάστημα χειρουργίας, φαρμακοποιίας και ιατρικής. Ιδρύεται η Φυσιογραφική Εταιρεία.

1836

- Ιδρύεται το Πολιτικό (ή Δημοτικό) Νοσοκομείο, όπου θα στεγαστούν δύο πανεπιστημιακές κλινικές, η Παθολογική και η Χειρουργική.
- Δεκέμβριος: Με διάταγμα της Αντιβασιλείας προβλέπεται η ίδρυση πανεπιστημίου. Το διάταγμα δεν επικυρώνεται από τον Όθωνα.

1837

- Απρίλιος: Με νέο διάταγμα «Περί συστάσεως του Πανεπιστημίου», υπογεγραμμένο από τον Όθωνα, ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το «Οθώνειο», με τέσσερις σχολές (Θεολογική, Ιατρική, Νομική, Φιλοσοφική) και διορίζονται οι πρώτοι καθηγητές. Το διάταγμα αποτελεί τον πρώτο Προσωρινό κανονισμό του ιδρύματος. Στη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα θα υπάρξουν πολλές προσπάθειες αλλαγής του, οι οποίες όμως δεν καρποφορούν, μέχρι το 1911, οπότε

ψηφίζεται νέος κανονισμός λειτουργίας. Πρώτος πρύτανης είναι ο καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής Κωνσταντίνος Δ. Σχινάς. Πρώτος γενικός γραμματέας του πανεπιστημίου είναι ο Γκίκας Δοκός, ο οποίος θα παραμείνει στη θέση αυτή έως το 1878.

- 3 Μαΐου: Τελετή εγκαινίων του πανεπιστημίου, το οποίο στεγάζεται προσωρινά στην οικία Κλεάνθη στην Πλάκα.
- Ιδρύεται η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία.

1838

- Αναστέλλεται η καταβολή διδάκτρων από τους φοιτητές, την οποία προέβλεπε ο Προσωρινός κανονισμός.
- Ξεκινά τη λειτουργία της η πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη.
- Ιδρύεται το Δημόσιο Μαιευτήριο.
- Εκδίδεται ο πρώτος Οδηγός Σπουδών για τους φοιτητές με συγγραφέα τον πρύτανη Κ. Δ. Σχινά. Ακολουθεί ο δεύτερος Οδηγός Σπουδών το 1853, με εισαγωγικό σημείωμα του τότε πρύτανη Π. Αργυρόπουλου. Οδηγό εκδίδει και το 1857 ο καθηγητής της Φιλοσοφικής Αθανάσιος Ρουσόπουλος.

1839

- Ιανουάριος: Συγκρότηση επιτροπής για τη διενέργεια εράνου «προς ανέγερσιν ελληνικού Πανεπιστημίου».
- Μάιος: Πρώτη γνωστή φοιτητική διαμαρτυρία: φοιτητές της Ιατρικής Σχολής πραγματοποιούν τριήμερη αποχή από το μάθημα του καθηγητή της Ιατρικής Δημ. Μαυροκορδάτου.
- 2 Ιουλίου: Θεμελιώνεται το κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών από τον βασιλιά Όθωνα.

1841

- Ιανουάριος: Δημιουργείται το «Μουσείον», η πρώτη βραχύβια φοιτητική λέσχη.
- 25 Μαρτίου: Λαμβάνουν χώρα φοιτητικά αντιοθωνικά επεισόδια με αφορμή τον εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου (που καθιερώθηκε το 1838), για τα οποία καλούνται σε ανάκριση και οι φοιτητές (και κατόπιν καθηγητές του πανεπιστημίου) Σταμάτιος Κρίνος και Θεόδωρος Ορφανίδης. Δικηγόρος υπεράσπισης αναλαμβάνει ο καθηγητής Περικλής Αργυρόπουλος.
- Οκτώβριος: Το «Συμβούλιο του Πανεπιστημίου», όπως είχε οριστεί από τον Προσωρινό κανονισμό, μετονομάζεται σε «Ακαδημαϊκή Σύγκλητος», αυξάνεται ο αριθμός των μελών της και οι σχολάρχες ονομάζονται κοσμήτορες. Καθορίζεται ο τρόπος εκλογής των πρυτανικών αρχών.
- Νοέμβριος: Καθορίζεται ο τρόπος επιλογής των υφηγητών από τις σχολές.
- Η Σύγκλητος αποφασίζει την κατάργηση του θεσμού των τακτικών ακροατών, ενώ όσοι είχαν εγγραφεί μέχρι τότε διατηρούσαν το δικαίωμα να ολοκληρώσουν τον κύκλο μαθημάτων τους και να λάβουν αποδεικτικό σπουδών. Ο θεσμός των ακροατών εμφανίζεται πάλι στον οργανισμό του 1922.

1842

- Μάρτιος: Με διάταγμα συστεγάζονται στο κεντρικό κτίριο του πανεπιστημίου η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου και η Δημόσια Βιβλιοθήκη και τίθενται υπό την εποπτεία κοινού εφόρου.
- Διαμαρτυρίες φοιτητών εναντίον του καθηγητή της Γενικής Ιστορίας Εδουάρδου Μάσσων.
- Μάιος: Ρυθμίζονται οι διαδικασίες των πτυχιακών εξετάσεων, οι οποίες είναι δύο ειδών,

διδασκαλικές και απολυτήριες. Οι εξετάσεις είναι γραπτές και προφορικές.

- Ιούνιος: Ιδρύεται ως προσάρτημα του πανεπιστημίου το Φιλολογικό Φροντιστήριο.

1843

- Μάιος: Εγκαινιάζει τη λειτουργία του το Φαρμακευτικό Σχολείο ως προσάρτημα του πανεπιστημίου.
- Αύγουστος: Η συλλογή του Νομισματικού Μουσείου τίθεται υπό την εποπτεία της Εθνικής Βιβλιοθήκης. Ιδρύεται το Οφθαλμιατρείο Αθηνών. Η ανέγερση του κτιρίου, στο οποίο στεγάζεται η πανεπιστημιακή Οφθαλμολογική κλινική, ολοκληρώνεται το 1854 σε σχέδια των αρχιτεκτόνων Κ. Χάνσεν και Λ. Καυταντζόγλου.
- Οκτώβριος: Ιδρύεται το Ανώτερο Σχολείο των Ωραιών Τεχνών, που αποτέλεσε τον πρόδρομο της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών.
- Πρώτος απόφοιτος του πανεπιστημίου και πρώτος διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής είναι ο Αναστάσιος Γούδας.

1844

- Με βάση το νέο σύνταγμα, το οποίο πρόέκυψε μετά το κίνημα της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843, καταργείται η απόλυτη μοναρχία και εγκαθιδρύεται η συνταγματική, ενώ καθιερώνεται και η αρχή της διάκρισης των εξουσιών. Θεσμοθετείται η εκπροσώπηση του Πανεπιστημίου Αθηνών στη Βουλή από έναν βουλευτή, τον οποίο εκλέγουν οι καθηγητές. Ο θεσμός καταργείται με το Σύνταγμα του 1864. Καταργούνται επίσης συνταγματικά τα δίδακτρα για τους φοιτητές.
- Ξεσπούν φοιτητικά επεισόδια εναντίον καθηγητών του πανεπιστημίου, τα οποία θα συνεχιστούν και την επόμενη χρονιά. Ανάμεσά τους τα επεισόδια εναντίον του καθηγητή της Ιατρικής Κ. Μαυρογιάννη, του καθηγητή Χημείας Ξ. Λάνδερερ (1844), του καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής Φ. Πυλαρινού (1845).

1846

- Κατασκευάζεται το Αστεροσκοπείο Αθηνών στον Λόφο των Νυμφών βάσει σχεδίων του Θ. Χάνσεν.
- Καθιερώνεται ο εορτασμός των Τριών Ιεραρχών ως ημέρα μνήμης για τους δωρητές και τους ευεργέτες του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1848

- Ιανουάριος-Φεβρουάριος: *Μανούσεια*: Διαμαρτυρίες και κινητοποιήσεις φοιτητών κατά του καθηγητή της Γενικής Ιστορίας στη Φιλοσοφική Σχολή Θεόδωρου Μανούση.

1849

- Ιανουάριος: Φοιτητές κυκλοφορούν φυλλάδιο με τίτλο *Περί της καταστάσεως του Πανεπιστημίου της Ελλάδος υπό των φοιτητών*, με το οποίο διαμαρτύρονται για την αδυναμία συγκρότησης οργανισμού και το αναχρονιστικό πλαίσιο λειτουργίας του ιδρύματος.
- Φεβρουάριος: Ο Ιωάννης Δομπόλης συντάσσει στην Πετρούπολη τη διαθήκη του. Μέρος της περιουσίας του διατίθεται για την ίδρυση πανεπιστημίου στην Ελλάδα, το οποίο θα ονομαζόταν Καποδιστριακό, προς τιμήν του πρώτου Κυβερνήτη.

1851

- Ο ομογενής Αμβρόσιος Ράλλης, έμπορος από την Τεργέστη, χρηματοδοτεί τη θεσμοθέτηση του Ράλλειου ποιητικού διαγωνισμού, τη διοργάνωση του οποίου αναλαμβάνει το

Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σταδιακά και άλλοι προσφέρουν βραβεία για διαγωνισμούς που διοργανώνονται από το πανεπιστήμιο και αφορούν διάφορους τομείς της πνευματικής και επιστημονικής ζωής (Θ. Π. Ροδοκανάκης, Γ. Μελάς, Κ. Τσόκανος, Ι. Γ. Βουτσινάς, Κ. Σεβαστόπουλος κ.ά.).

1856

- Ιδρύεται η Αστυκλινική ως προσάρτημα του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Εγκαινιάζει τη λειτουργία του το Οφθαλμιατρείο, όπου στεγάζεται η Οφθαλμολογική κλινική.

1858

- Ιδρύεται το Φυσιογραφικό Μουσείο στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

1859

- 10, 11 Μα ου: *Σκιαδικά*: Μεγάλης έκτασης επεισόδια (κυρίως μαθητών γυμνασίου, με μικρή συμμετοχή φοιτητών) και συγκρούσεις με την αστυνομία. Συλλήψεις και δικαστικές διώξεις. Τα επεισόδια εντάσσονται στο αντιοθωνικό κλίμα της περιόδου. Τα δύο επόμενα χρόνια, έως την έξωση του Όθωνα, οι φοιτητές που συντάχθηκαν στον αντιδυναστικό αγώνα προκάλεσαν επεισόδια και διαμαρτυρίες εκτός αλλά και εντός του πανεπιστημιακού ιδρύματος (όπως, για παράδειγμα, εναντίον του υφηγητή της Νομικής Κωνσταντίνου Κωστή, το 1860).
- Σεπτέμβριος: Ξεκινά τη λειτουργία του το Δημοτικό Βρεφοκομείο Αθηνών.
- Νοέμβριος: Εκδίδεται η εφημερίδα το *Μέλλον της Πατρίδος* –έως τον Μάιο του 1861– από φοιτητές και απόφοιτους του πανεπιστημίου. Την ίδια περίοδο γίνονται ανεπιτυχείς προσπάθειες για την εξασφάλιση άδειας σύστασης φοιτητικής λέσχης και συλλόγου.

1862

- Διακοπή του Ράλλειου ποιητικού διαγωνισμού. Ο Επτανήσιος Ιωάννης Γ. Βουτσινάς χρηματοδοτεί νέο ποιητικό διαγωνισμό (Βουτσιναίο), στον οποίο επιτρέπεται η χρήση της δημοτικής.
Έξωση και κατάργηση της βασιλείας του Όθωνα. Συμμετοχή καθηγητών και φοιτητών στην Εθνοφυλακή. Απολύσεις καθηγητών που είχαν συνδεθεί με την οθωνική εξουσία, επαναδιορισμός διδασκόντων που είχαν απολυθεί για την πολιτική τους δράση.
- 20 Οκτωβρίου: Το «Οθώνειον Πανεπιστήμιον» μετονομάζεται σε «Εθνικόν Πανεπιστήμιον», ως «ίδρυμα κοινόν ολοκλήρου του Έθνους».
- Δεκέμβριος: Ψήφισμα από την Προσωρινή κυβέρνηση για τη συμμετοχή του πανεπιστημίου στην Εθνοφυλακή με την Πανεπιστημιακή Φάλαγγα, το πρώτο οργανωμένο ένοπλο σώμα φοιτητών, που συγκροτήθηκε με σκοπό την αποφυγή των ταραχών και την ασφάλεια των πολιτών μετά την έξωση του Όθωνα.

1863

- Κατάργηση της Εξεταστικής Επιτροπής η οποία είχε συσταθεί κατά κύριο λόγο με σκοπό τη διευκόλυνση των διαδικασιών για την προσέλκυση ομογενών φοιτητών και εξομοίωση των όρων εγγραφής τους με τους ημεδαπούς.
- Μάρτιος: Απόφαση της Εθνοσυνέλευσης για την εκλογή του διοικητή της Πανεπιστημιακής Φάλαγγας από το σύνολο των ανδρών της. Η εφαρμογή της απόφασης προκάλεσε συγκρούσεις στο εσωτερικό της.

1864

- Ολοκλήρωση του κεντρικού κτιρίου του πανεπιστημίου.

- Φεβρουάριος: Επεισόδια από φοιτητές στην εκλογή του διοικητή της Πανεπιστημιακής Φάλαγγας, τα οποία σηματοδοτούν και την ουσιαστική διάλυση του σώματος.
- Νοέμβριος: Το Σύνταγμα του 1864 δημοσιεύεται στην *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως* και εγκαθιδρύεται το πολίτευμα της βασιλευομένης δημοκρατίας. Το άρθρο 16 προβλέπει ότι η ανώτερη εκπαίδευση γίνεται με δαπάνη του κράτους.

1865

- Η Ιόνιος Ακαδημία σταματά τη λειτουργία της μετά την Ένωση των Επτανήσων με το ελληνικό κράτος.
- Φοιτητές προκαλούν ταραχές στα μαθήματα του καθηγητή Γενικής Ιστορίας Δημήτριου Βερναρδάκη. Ταραχές εναντίον του ίδιου καθηγητή, το 1867 και 1868, τον οδηγούν σε παραίτηση.

1866

- Απρίλιος: Επεισόδια από φοιτητές κατά του καθηγητή της Νομικής Ν. Σαρίπολου. Διαμαρτυρία 102 φοιτητών κατατίθεται εναντίον του στη Σύγκλητο. Οι ταραχές συνεχίζονται τα επόμενα χρόνια έως την απόλυση του καθηγητή το 1875.
- Σεπτέμβριος: Εκτεταμένα επεισόδια κατά του καθηγητή της Χημείας Αναστάσιου Χρηστομάνου.
- Οκτώβριος: Γίνονται προσπάθειες από τους φοιτητές για την ανασύσταση της Πανεπιστημιακής Φάλαγγας, αλλά αποτυγχάνουν.
- Νοέμβριος: Ο Βοτανικός Κήπος, ο οποίος λειτουργεί ήδη στην Ιερά Οδό στο δημόσιο κτήμα Χασεκή από το 1835, κηρύσσεται επιστημονικό παράρτημα του πανεπιστημίου.
- Η πανεπιστημιακή και η δημόσια βιβλιοθήκη συγχωνεύονται υπό την ονομασία Εθνική Βιβλιοθήκη.

1869

- Εκδίδεται βραχύβια πολιτική εφημερίδα από φοιτητές με τον τίτλο *Φοιτητής*.

1871

- 16 Ιουνίου: Αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Ρήγα Βελεστινλή στα Προπύλαια του πανεπιστημίου σε δημόσια τελετή, στο πλαίσιο των εορτασμών της 50ετηρίδας του Αγώνα.
- Νοέμβριος: Ιδρύεται Βοτανικό Μουσείο στο πανεπιστήμιο, βάσει της συλλογής η οποία είχε διαχωριστεί από το Φυσιογραφικό Μουσείο.

1872

- 25 Μαρτίου: Αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Γρηγορίου Ε' στα Προπύλαια του πανεπιστημίου σε δημόσια τελετή, στο πλαίσιο των εορτασμών της 50ετηρίδας του Αγώνα. Ο ποιητής Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, προσκεκλημένος από το πανεπιστήμιο, διαβάζει ποίημα στη δημοτική γλώσσα.

1873

- Προσπάθειες ανασύστασης της Πανεπιστημιακής Φάλαγγας, χωρίς επιτυχία. Το αίτημα επανέρχεται το 1875, συντάσσεται ο εσωτερικός κανονισμός, αλλά τελικά καταργείται το 1878 με τον νόμο για την υποχρεωτική στράτευση.
- Το Σχολείο των Τεχνών μεταφέρεται στο συγκρότημα των κτιρίων της οδού Πατησίων και μετονομάζεται σε Μετσόβιο Πολυτεχνείο, από την πόλη του Μετσόβου, την ιδιαίτερη πατρίδα των ευεργετών του Γ. Αβέρωφ, Ν. Στουρνάρη και Μ. Τσοίτσα.

1875

- Μάιος: Αποκαλυπτήρια σε δημόσια τελετή του ανδριάντα του Αδαμάντιου Κοραή στα Προπύλαια του πανεπιστημίου, προσφορά Χιωτών εφοπλιστών.

1879

- Συστήνεται η πρώτη παιδιατρική κλινική στο Δημοτικό Βρεφοκομείο. Το 1926 μεταφέρεται στο Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία».

1882

- Απρίλιος: Αναγνωρίζεται το δικαίωμα του πανεπιστημίου να εκλέγονται οι καθηγητές από τις ίδιες τις σχολές και όχι να διορίζονται απευθείας από το υπουργείο, το οποίο διατηρεί το δικαίωμα του τελικού διορισμού. Επίσης, προσδιορίζονται για πρώτη φορά τα τυπικά προσόντα διορισμού των υποψηφίων με έμφαση στο επιστημονικό σύγγραμμα.
- Ρυθμίζεται το θέμα της αποχώρησης των καθηγητών από το πανεπιστήμιο μετά από 40 χρόνια διδασκαλίας και με ηλικιακό όριο τα 75 χρόνια.

1883

- Ρυθμίζονται τα σχετικά με τον διαγωνισμό στον οποίο υποβάλλονται οι υποψήφιοι για μια καθηγητική θέση, εφόσον υπάρχει διχογνωμία μεταξύ υπουργείου Παιδείας και πανεπιστημίου.
- Το Δημοτικό Βρεφοκομείο αναγνωρίζεται ως προσάρτημα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1884

- Διαμαρτυρίες φοιτητών της Νομικής και της Ιατρικής με αίτημα την απαλλαγή τους από τις εξετάσεις στη γενική Ιστορία και στα Μαθηματικά. Το αίτημα δεν γίνεται δεκτό από το υπουργείο. Τα επόμενα χρόνια, έπειτα από νέες διαμαρτυρίες φοιτητών, τα γενικά μαθήματα μειώνονται σταδιακά και καταργούνται εντελώς με τον οργανισμό του 1911.

1886

- Ιδρύεται το Ανθρωπολογικό Μουσείο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1887

- Ιούνιος: Θεμελιώνεται το Χημείο επί των οδών Σόλωνος, Χαριλάου Τρικούπη και Μαυρομικάλη και αποπερατώνεται βάσει των σχεδίων του Ερνέστου Τσίλερ τον Ιανουάριο του 1890.
- Εορτασμός της πρώτης πενηκονταετηρίδας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αποφασίζεται από τη Σύγκλητο η έκδοση του *Χρονικού της πρώτης πενηκονταετίας του Ελληνικού Πανεπιστημίου* και η σύνταξή του ανατίθεται στον καθηγητή της Ελληνικής Φιλολογίας Ι. Πανταζίδη.

1888

- Με νόμο ορίζεται ότι ο αριθμός των καθηγητών του Εθνικού Πανεπιστημίου είναι 55 μέχρι τον οριστικό κανονισμό των εδρών.

1890

- ■ Εγγράφεται στη Φιλοσοφική Σχολή η πρώτη φοιτήτρια Ιωάννα Στεφανόπολι. Στη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας εγγράφονται 13 φοιτήτριες στη Φιλοσοφική, 8 στην Ιατρική και 1 στο Φαρμακευτικό Σχολείο.

1892

- Επιβάλλονται υποχρεωτικά εκπαιδευτικά τέλη στους φοιτητές του πανεπιστημίου, καθώς και

στους μαθητές των γυμνασίων και Ελληνικών σχολείων της χώρας. Ο νόμος τίθεται σε ισχύ από το ακαδημαϊκό έτος 1892-1893. Τα εκπαιδευτικά τέλη ενσωματώνονται και στον οργανισμό του 1911.

- Ιούλιος: Φοιτητικές διαμαρτυρίες για την επιβολή των διδάκτρων.

1893

- Φεβρουάριος: Με νόμο ορίζονται οι έδρες και τα μαθήματα του πανεπιστημίου. Θεολογική Σχολή 6 έδρες, Νομική Σχολή 9 έδρες, Φιλοσοφική Σχολή 24 έδρες (Φιλολογικό 15 έδρες, Μαθηματικό 3 έδρες, Φυσικό 6 έδρες), Ιατρική Σχολή 18 έδρες. Ο νόμος καταργήθηκε το 1895, επανορίζοντας απλώς τον αριθμό των εδρών σε 57. Καταργείται επίσης η θέση του έκτακτου καθηγητή.
- Εκδίδεται Οδηγός Σπουδών από τους Α. Κολιαλέξη και Κ. Ξανθοπουλίδη με τίτλο: *Οδηγός των φοιτητών του Εθνικού Πανεπιστημίου*. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1850 έως και το 1890 δεν φαίνεται να έχει εκδοθεί άλλος γενικός οδηγός σπουδών – υπήρξαν επιμέρους για συγκεκριμένες σχολές. Ο ίδιος Οδηγός εμπλουτισμένος επανεκδόθηκε το 1902.

1894

- Ιδρύεται η *Βιομηχανική και Εμπορική Ακαδημία* του Όθωνα Ρουσόπουλου.

1895

- Ιούλιος: Με τον νέο οργανισμό του Αστεροσκοπείου θεσμοθετούνται τρία τμήματα: α) το Αστρονομικό, β) το Μετεωρολογικό και γ) το Γεωδυναμικό.
- Ξεκινά τη λειτουργία του το Ζωολογικό Μουσείο του πανεπιστημίου.
- Είκοσι οκτώ καθηγητές όλων των σχολών (περίπου το μισό του διδακτικού προσωπικού) αμείβονται για φροντιστηριακή και εργαστηριακή διδασκαλία – δείγμα της εντυπωσιακής διεύρυνσης της συγκεκριμένης διδασκαλίας και της συγκρότησης φροντιστηρίων και εργαστηρίων την περίοδο αυτή.

1896

- Δεκέμβριος-Ιανουάριος 1897: *Γαλβανικά*: Διαμαρτυρίες φοιτητών της Ιατρικής εναντίον του καθηγητή Ι. Γαλβάνη, με αίτημα την απόλυσή του. Οι φοιτητές πραγματοποίησαν κατάληψη στο κεντρικό κτίριο του πανεπιστημίου.
- Ξεκινά τη λειτουργία του το Ορυκτολογικό Μουσείο.

1897

- Φεβρουάριος-Απρίλιος: Κάθοδος στην Κρήτη Φοιτητικής Φάλαγγας 110 φοιτητών για να συμμετάσχουν στην Κρητική Επανάσταση. Φοιτητές συμμετείχαν και στον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897.
- Λειτουργεί προσωρινά το Αρεταίειο Νοσοκομείο για να περιθάλψει τους τραυματίες πολέμου. Την επόμενη χρονιά ξεκινά επίσημα η λειτουργία του.

1898

- Ο Κ. Παλαμάς αναλαμβάνει γενικός γραμματέας του πανεπιστημίου. Παραμένει στη θέση αυτή έως το 1928, όταν τον διαδέχεται ο Β. Μακρής.

1899

- Ιούλιος: Ξεκινά τη λειτουργία του το Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο στον περιβάλλοντα χώρο του Χημείου.
- Υποβάλλεται στη Βουλή, τον Ιούλιο του 1899, το αναλυτικότερο έως τότε σχέδιο πανεπιστημιακού οργανισμού από τον υπουργό Παιδείας Αθ. Ευταξία (κυβέρνηση Γ.

Θεοτόκη), στο πλαίσιο μιας δέσμης νομοσχεδίων για την εκπαίδευση. Δεν ψηφίζεται.

1900

- Ιούνιος: Αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Ο. Γλάδοτωνα στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1901

- 25 Μαρτίου: Αποκάλυψη της αναθηματικής στήλης των 28 πεσόντων φοιτητών στον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897.
- Αύγουστος: Θεμελιώνεται το κτίριο του Αιγινήτειου Νοσοκομείου, το οποίο ξεκινά τη λειτουργία του το 1905.
- Νοέμβριος: *Ευαγγελικά*. Σοβαρά επεισόδια από φοιτητές με αφορμή τις διαμαρτυρίες για τη μετάφραση του Ευαγγε-λίου στη δημοτική γλώσσα από τον Αλέξανδρο Πάλλη, αλλά και για την προγενέστερή της (1899) από την Ιουλία Σωμάκη. Η βίαιη αντιμετώπιση και η δολοφονία διαδηλωτών οδηγεί στην παραίτηση της κυβέρνησης Γ. Θεοτόκη και του μητροπολίτη Αθηνών Προκοπίου.

1903

- Νοέμβριος: Φοιτητικές διαμαρτυρίες, με υποκίνηση του καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής Γεώργιου Μιστριώτη, για το ανέβασμα της *Ορέστειας* στο Βασιλικό Θέατρο σε μετάφραση του μετέπειτα καθηγητή Γεώργιου Σωτηριάδη. Στις συγκρούσεις που ακολούθησαν ανάμεσα στις δυνάμεις ασφαλείας και στους διαδηλωτές σκοτώθηκε ένα άτομο, γεγονός που προκάλεσε τη δίωξη του Μιστριώτη και πλήθους φοιτητών, οι οποίοι τελικά απαλλάχθηκαν.

1904

- Δημιουργείται η Σχολή Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών με την αυτονόμηση των Τμημάτων Φυσικής και Μαθηματικών από τη Φιλοσοφική Σχολή.

1906

- Ιδρύεται το Γεωλογικό και Παλαιοντολογικό Μουσείο.

1907

- Νοέμβριος-Δεκέμβριος: *Γυμναστικά*. Έντο-νες αντιδράσεις των φοιτητών εναντίον της επιβολής της Γυμναστικής ως υποχρεωτικού μαθήματος.

1908

- Διορίζεται ως πρώτη γυναίκα υφηγήτρια στην Ιατρική Σχολή η Αγγελική Παναγιωτάτου. Ακολουθεί το 1911 στην ίδια σχολή η Άννα Κατσιόγρα.

1909

- Απρίλιος: Ιδρύεται το πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Αφροδισίων Νοσημάτων «Ανδρέας Συγγρός».

1910

- Ιούνιος: Το μεγαλύτερο κύμα εκκαθαρίσεων του διδακτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου Αθηνών (17 καθηγητές σε σύνολο 54) από τη μεταβατική κυβέρνηση Στέφανου Δραγούμη, η οποία είχε συγκροτηθεί μετά το κίνημα στου Γουδή το 1909, με τη σύμφωνη γνώμη του Στρατιωτικού Συνδέσμου.
- Ιδρύεται η Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών.
- Φοιτητική Συντροφιά: Το πρώτο σωματείο που δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία φοιτητών,

την ίδια χρονιά που δημιουργείται και ο Εκπαιδευτικός Όμιλος, με καταστατικό γραμμένο στη δημοτική γλώσσα. Από το 1910 έως τη δεκαετία του 1930 η Φοιτητική Συντροφιά ανασυστήθηκε πολλές φορές, λόγω των ιδεολογικών και πολιτικών συγκρούσεων της περιόδου.

1911

- Ιούλιος: Ψηφίζεται από τη Βουλή ο πρώτος Οριστικός κανονισμός του πανεπιστημίου από την κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου. Βάσει του κληροδοτήματος Δομπόλη το Εθνικό Πανεπιστήμιο διαιρείται σε Εθνικόν Πανεπιστήμιον, το οποίο περιλαμβάνει Ιατρική και Φυσικομαθηματική Σχολή και το Φαρμακευτικό Σχολείο, και σε Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον, το οποίο περιλαμβάνει τη Φιλοσοφική, τη Θεολογική και τη Νομική Σχολή. Ιδρύεται το Οδοντιατρικό Σχολείο, που θα ξεκινήσει τη λειτουργία του αργότερα, το οποίο προσαρτάται στην Ιατρική Σχολή. Τα δύο πανεπιστήμια διοικούνται από κοινή Σύγκλητο και πρύτανη.
- Ολική καταστροφή του Χημείου από πυρκαγιά. Επαναλειτουργεί αποκατεστημένο το 1917.
- Με αφορμή το άρθρο για τη γλώσσα στο νέο Σύνταγμα, ο Γεώργιος Μιστριώτης και οι πολυάριθμοι φοιτητές που τον ακολουθούν αναστατώνουν το κέντρο της Αθήνας με συνεχείς διαδηλώσεις και συλλαλητήρια.

1912

- Εορτασμός 75ετηρίδας Πανεπιστημίου Αθηνών. Το πρόγραμμα περιελάμβανε λαμπαδηφορία των φοιτητών, φωταγώγηση της Ακρόπολης, θεατρική παράσταση της τραγωδίας του Σοφοκλή *Οιδίπους Τύραννος*, διεξαγωγή πανελλήνιων αγώνων στο Παναθηναϊκό Στάδιο.

1914

- Αναθηματική στήλη στα Προπύλαια για τους νεκρούς των Βαλκανικών Πολέμων.
- Αναγνώριση ισοτιμίας του Μετσόβιου Πολυτεχνείου με το Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Εθνικός Διχασμός (1914-1917). Εκκαθαρίσεις και επαναπροσλήψεις καθηγητών βάσει της πολιτικής τους τοποθέτησης, πρακτική η οποία θα συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια, με μικρότερη ή και μεγαλύτερη ένταση έως το 1937.

1920

- Ιδρύεται η Ανωτέρα Γεωπονική Σχολή στην οποία περιέρχεται και το μεγαλύτερο τμήμα του Βοτανικού Κήπου (95 στρέμματα). Η σχολή υπάγεται στο υπουργείο Γεωργίας.
- Ιδρύεται και αρχίζει να λειτουργεί η Ανωτάτη Σχολή Εμπορικών Επιστημών. Η σχολή υπάγεται στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.
- Δεκέμβριος: Έκδοση από την Ύπατη Αρμοστεία της Ελλάδος (ύπατος αρμοστής ο Αριστείδης Στεργιάδης) του διατάγματος για την ίδρυση του Ιωνικού Πανεπιστημίου στη Σμύρνη. Την οργάνωσή του αναλαμβάνει ο Κ. Καραθεοδωρή, καθηγητής του Πανεπιστημίου του Μονάχου.

1922

- Ιούλιος: Νέος οργανισμός του πανεπιστημίου. Ενοποιούνται τα δύο πανεπιστήμια σε ένα, το οποίο πλέον ονομάζεται Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον. Η σημαντικότερη μεταβολή αφορά το Οδοντιατρικό Σχολείο, το οποίο ανεξαρτητοποιείται από την Ιατρική Σχολή, όπως και το Φαρμακευτικό, το οποίο μετατρέπεται σε τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής. Με τον νέο οργανισμό καθιερώνονται για πρώτη φορά οι εισιτή-ριες εξετάσεις. Το μέτρο εφαρμόζεται το ακαδημαϊκό έτος 1924-25 στο Χημικό

Τμήμα της Φυσικομαθηματικής Σχολής και επεκτείνεται και στις άλλες σχολές το ακαδημαϊκό έτος 1926-27.

1923

- Μάρτιος: Ιδρύεται η Πανεπιστημιακή Λέσχη στην οικία του καθηγητή της Ιατρικής Σπ. Μαγγίνα (Πειραιώς 29), την οποία είχε κληροδοτήσει στο πανεπιστήμιο.

1924

- 31 Νοεμβρίου-7 Δεκεμβρίου: Διεξαγωγή Παμφοιτητικού Συνεδρίου στην Αθήνα με σκοπό τη δημιουργία ομοσπονδίας και με παρουσία μεγάλου αριθμού εκπροσώπων. Συγκρούσεις και επεισόδια ανάμεσα στους εκπροσώπους διαφορετικών πολιτικών παρατάξεων, από όλους τους πολιτικούς χώρους. Το συνέδριο καταλήγει στη συγκρότηση της Ομοσπονδίας Ελλήνων Φοιτητών (ΟΕΦ).

1926

- Ίδρυση Ακαδημίας Αθηνών.
- Η Ανωτάτη Σχολή Εμπορικών Σπουδών μετονομάζεται σε Ανωτάτη Σχολή Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών και αναγνωρίζεται η ισοτιμία της με το Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με πέντε σχολές: Θεολογική, Φιλοσοφική, Νομικών και Οικονομικών Επιστημών, Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών, Ιατρική. Πρώτη ξεκινά τη λειτουργία της η Φιλοσοφική.
- Ιδρύονται χωρίς όμως να λειτουργήσουν Προπαρασκευαστικό Σχολείο (το οποίο ετοιμάζει τους υποψήφιους για τις εισιτήριες εξετάσεις στις σχολές) και Διεθνές Αρχαιολογικό Σχολείο, ως παραρτήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1927

- Σεπτέμβριος-Νοέμβριος: Επιτυχημένη απεργία των φοιτητών με αίτημα τη μη αύξηση των διδάκτρων.

1929

- Απρίλιος: Τίθεται ο θεμέλιος λίθος των εργαστηρίων της Ιατρικής Σχολής στου Γουδή, τα οποία ολοκληρώθηκαν το 1933, όταν έγιναν και τα εγκαίνιά τους.
- Προστίθεται ως παράρτημα του πανεπιστημίου το Πειραματικό Σχολείο.
- Η Ανωτέρα Γεωπονική Σχολή μετονομάζεται σε Ανωτάτη και το 1934 αναγνωρίζεται η ισοτιμία της με το Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Καθιερώνεται από την κυβέρνηση Βενιζέλου το «Ιδιώνυμο» πλήττοντας άμεσα και τον φοιτητικό συνδικαλισμό.

1930

- Η κυβέρνηση Ελ. Βενιζέλου αναθέτει σε δύο επιτροπές, οι οποίες καταθέτουν και σχετικές εκθέσεις, την εκτίμηση της περιουσίας του ιδρύματος και της θεσμικής λειτουργίας του. Αναθέτει ακόμη στον Κ. Καραθεοδωρή να αξιολογήσει την κατάσταση του Πανεπιστημίου Αθηνών, να μελετήσει τα προβλήματά του και να προτείνει λύσεις.
- Ολοκληρώνεται η οικοδόμηση του κτιρίου της Πανεπιστημιακής Λέσχης επί των οδών Ακαδημίας και Ιπποκράτους 15 σε σχέδια του αρχιτέκτονα Αλ. Νικολούδη.
- Ξεκινά να λειτουργεί ως ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα η Ελευθέρα Σχολή των Πολιτικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, η οποία την επόμενη χρονιά μετονομάζεται σε Πάντειο Σχολή Πολιτικών Επιστημών, μετά το κληροδότημα του Αλέξανδρου Πάντου. Το 1936 αναγνωρίζεται η ισοτιμία της με το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

1931

- Οκτώβριος: Η κυβέρνηση Βενιζέλου ορίζει πρώτο κυβερνητικό επίτροπο για την εποπτεία των πανεπιστημίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης τον Κ. Καραθεοδωρή, ο οποίος παραιτείται τον Ιούλιο του 1932. Τον αντικαθιστά ο καθηγητής της Χειρουργικής Ν. Αλιβιζάτος έως τον Απρίλιο του 1933, οπότε και καταργείται η θέση του κυβερνητικού επιτρόπου.
- Δεκέμβριος: Αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του Ι. Καποδίστρια στα Προπύλαια του πανεπιστημίου.

1932

- Μάρτιος: Το πανεπιστήμιο αποκτά νέο οργανισμό από την κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου, με υπουργό Παιδείας τον Γεώργιο Παπανδρέου· επρόκειτο για τον μακροβιότερο πανεπιστημιακό οργανισμό του 20^{ου} αιώνα στην Ελλάδα – ίσχυσε μέχρι το 1982. Το ίδρυμα αποκτά τη σημερινή ονομασία του: Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Άμεσες αντιδράσεις των φοιτητών εναντίον του νόμου. Κάθοδος σε πολυήμερη απεργία, χωρίς αποτέλεσμα· διαφορετικές εκτιμήσεις και συγκρούσεις των παρατάξεων εντός του φοιτητικού κινήματος βάσει της πολιτικής τους τοποθέτησης.
- Παραχωρείται ο Ιερός Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου και Αγίας Βαρβάρας (Καπνικαρέα) –βυζαντινός ναός του 11^{ου} αιώνα επί της οδού Ερμού– στο πανεπιστήμιο.

1933

- Μάιος: Ξεκινά η ανοικοδόμηση των κτιρίων των Θεωρητικών Επιστημών στο οικοπέδο επί των οδών Μασσαλίας-Σόλωνος-Σίνα-Ακαδημίας. Η ανοικοδόμηση ολοκληρώνεται το 1936, οπότε και γίνονται τα εγκαίνια εγκατάστασης της Νομικής, της Φιλοσοφικής και της Θεολογικής Σχολής, του Μαθηματικού Σπουδαστηρίου, καθώς και εργαστηρίων.

1935

- Απρίλιος: Μετά το αποτυχημένο βενιζελικό πραξικόπημα απολύονται ή τίθενται σε διαθεσιμότητα καθηγητές ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, μεταξύ αυτών και του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1936

- Μάιος: Α Πανελλήνιο Φοιτητικό Συνέδριο με πρωτοβουλία της Ένωσης Προοδευτικών Οργανώσεων Φοιτητών Σπουδαστών (ΕΠΟΦΣ) και τη συμμετοχή εκπροσώπων από τα δύο πανεπιστήμια, το Πολυτεχνείο και τις ανώτατες σχολές της χώρας. Η εγκαθίδρυση του καθεστώτος της 4^{ης} Αυγούστου θέτει στην παρανομία μια σειρά από φοιτητικές οργανώσεις.

1937

- 17-24 Απριλίου: Εορτασμός της πρώτης εκατονταετηρίδας του πανεπιστημίου. Ο εορτασμός περιλαμβάνει εκδόσεις, κατασκευή αναμνηστικών μεταλλίων, παραστάσεις αρχαίου δράματος, ανακήρυξη επίτιμων διδακτόρων από ξένα πανεπιστήμια. Αντιδράσεις των φοιτητών εναντίον του μεταξικού καθεστώτος, το οποίο είχε θέσει υπό την αιγίδα του τον εορτασμό.

Πηγή: Κώστας Γαβρόγλου – Βαγγέλης Καραμανωλάκης – Χάιδω Μπάρκουλα (2014), *Το Πανεπιστήμιο Αθηνών και η Ιστορία του, 1837-1937*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.